

zaaknummer 2014W1303

Datum beslissing: 2 april 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klaagster,
juridisch adviseur: mr. S.S. van Gijn, advocaat te Amsterdam,

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
tijdens zijn leven lid van de Congregatie Missionarissen van Afrika,
Witte Paters,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna te noemen: aangeklaagde.

1. De procedure

Op 11 juli 2014 heeft de griffie van de Klachtencommissie een brief (met als bijlagen persoonsgegevens van aangeklaagde) ontvangen van mr. [naam], juridisch adviseur te [plaats].

Het klaagschrift (met 4 producties als bijlagen) is door de griffie ontvangen op 2 oktober 2014.

Op 22 oktober 2014 is bij de griffie een brief binnengekomen van de juridisch adviseur mr. Van Gijn. Hierop is door de juridisch secretaris mr. L. Sanders bij brief van 27 oktober 2014 geantwoord.

Op 25 november 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van pater [naam], gedelegeerd sector overste van de Congregatie van de Missionarissen van Afrika, Witte Paters.

Op 4 maart 2015 heeft de griffie nog aanvullende stukken (producties 5 en 6) ontvangen van mr. Van Gijn.

Op 17 maart 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen en heeft haar standpunt mondeling toegelicht. Zij werd vergezeld door haar partner [naam] en mevrouw [naam], vertrouwenspersoon, en werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. Van Gijn. Ter zitting zijn door mr. Van Gijn nog stukken overgelegd van de GGZ en van [instelling], waarnaar in het klaagschrift reeds wordt verwezen.

Namens de Congregatie is verschenen pater [naam]voornoemd.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1 Klaagster is geboren in [land]. Zij was de jongste van vijf kinderen in het gezin. Een jaar na haar is er nog een zesde kind geboren, een zusje, dat slechts een half uur heeft geleefd. Toen klaagster drie jaar oud was, is het gezin verhuisd naar [land]. Twee jaar later, toen klaagster 5 jaar oud was, is het gezin teruggekeerd naar Nederland en in [plaats] gaan wonen. Toen klaagster acht jaar oud was is het gezin in [plaats] in een boerderij aan het [water]gaan wonen.

Aangeklaagde was de broer van de moeder van klaagster en kwam geregeld voor een paar dagen bij de ouders van klaagster thuis in [plaats] logeren. In de beleving van klaagster gebeurde dat 1 keer per 1 à 2 maanden. In de boerderij aan het [water] kwam aangeklaagde af en toe in de zomer logeren.

Klaagster weet niet meer precies wanneer het seksueel misbruik is begonnen. Concreet herinnert zij zich dat oom Felix, aangeklaagde, haar in [plaats] opzocht in haar slaapkamer, die zij met een zusje deelde. Dit gebeurde overdag als klaagsters zusje niet in de buurt was. Aangeklaagde droeg gewoonlijk zijn witte pij. Hij ging dan zitten op haar bed, het onderste bed van het stapelbed, en kleepte klaagster dan uit. Zij hield haar onderbroekje aan. Zij moest dan op schoot komen zitten bij aangeklaagde, waarna hij haar begon te zoenen en te betasten. Hij ging ook met zijn hand in haar onderbroekje en ging met zijn vingers bij haar naar binnen. Klaagster weet niet meer of er ook sprake was van penetratie met zijn geslachtsdeel. Het misbruik is ook doorgegaan op de boerderij in [plaats].

Klaagster wist toen wel dat dat iets was dat niet mocht. Het gaf haar een 'unheimisch' gevoel. Klaagster herinnert zich hetzelfde gevoel ook al in [continent] te hebben gehad bij deze oom toen hij daar op bezoek was, maar weet daar verder niets meer van.

Doordat het misbruik onregelmatig plaatsvond, kan klaagster niet zeggen hoe vaak het precies gebeurde. Het gebeurde wanneer haar oom, aangeklaagde, op bezoek kwam. Naar haar beleving heeft het seksueel misbruik in [plaats] herhaaldelijk plaatsgevonden en in [plaats] af en toe. Het seksueel misbruik is doorgegaan tot aangeklaagde op 41-jarige leeftijd overleed. Klaagster was toen 9 jaar oud.

Aangeklaagde stond als pater binnen de familie hoog in aanzien, vooral bij de moeder van klaagster. Klaagster kon niet over het misbruik praten met haar ouders. Er was in het gezin ook weinig aandacht voor de kinderen. Haar moeder, kinderverpleegster, was veel afwezig, evenals haar vader, die met toenemende psychische problemen kampte. Klaagster herinnert zich dat binnen het gezin problemen werden gebagatelliseerd of doodgezwegen.

2.2 Klaagster heeft zich binnen het gezin erg alleen gevoeld; de oudere kinderen vonden haar als jongste een 'lastpak' en lieten haar al gauw aan haar lot over en haar ouders waren weinig thuis.

Klaagster is op haar 15^e met haar ouders naar [plaats] verhuisd. Haar vader was manisch depressief. Het ging steeds slechter met hem. Klaagster heeft anorexia ontwikkeld en is ook alcoholverslaafd geraakt. Vanaf haar 15^e is zij in therapie gegaan. Aanvankelijk heeft de therapie niet geholpen. Uiteindelijk heeft zij wel baat gehad bij de therapie (o.a. EMDR) tijdens haar behandelperiode bij [instelling] vanaf 2002 tot en met 2010. Met name tijdens de

EMDR-therapie kwam alles van het verleden naar boven. Er hebben ook meerdere opnames plaatsgevonden.

Klaagster heeft moeite met het leven. Zij heeft diverse opleidingen geprobeerd en had vele baantjes tussendoor. Zij heeft uiteindelijk een opleiding gedaan tot [beroep]. Zij heeft lang gewerkt als [beroep], totdat zij uitviel vanwege lichamelijke klachten.

Op haar 28^e ontmoette klaagster haar huidige partner. Klaagster heeft moeite met intimiteit en heeft dan ook geen seksleven. Zij beseft dat ze daarmee tekort schiet naar haar partner toe.

Klaagster is constant waakzaam, kan zich moeilijk ontspannen en heeft moeite met grenzen stellen. Ze heeft ook moeite het gevoel van eigenwaarde terug te vinden. Klaagster is inmiddels wel genezen van haar anorexia en de alcoholverslaving.

Klaagster durfde met niemand over het seksueel misbruik te praten. Pas op oudere leeftijd heeft zij het aan een oudere broer verteld en kon ze er met haar partner over praten.

2.3 Klaagster wil voor haarzelf een punt achter het seksueel misbruik zetten. Zij wil niet dat de procedure wordt beëindigd. Zij wil dat er meer bekendheid komt dat ook vrouwen seksueel zijn misbruikt in de Katholieke Kerk.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De sector overste pater [naam] heeft in zijn reactie gesteld dat in de archieven niets is gevonden dat zou kunnen duiden op seksueel misbruik. De onderhavige klacht is de enige klacht die tegen hem bekend is.

Het gaat om feiten die zich meer dan veertig jaar geleden hebben afgespeeld. Het klaagschrift is summier en roept vragen op. Ondanks deze vragen hecht pater [naam] geloof aan de klacht dat klaagster door aangeklaagde is misbruikt. Aan het klaagschrift zijn twee steunverklaringen gehecht. Ook wordt een overzicht verstrekt van citaten uit medische stukken, waaruit blijkt dat klaagster al in 2004 en 2005 met behandelaars gesproken heeft over seksueel misbruik door haar oom. Het treft pater [naam] zeer wat voor leed het misbruik bij klaagster heeft veroorzaakt.

Indien de Klachtencommissie tot de slotsom komt dat het seksueel misbruik heeft plaatsgevonden, dan wil de Congregatie de pijn die klaagster heeft ervaren als gevolg van dit machtsmisbruik erkennen en haar oprechte verontschuldigen aanbieden voor hetgeen haar destijds is aangedaan.

4. De beoordeling

4.1 Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2 Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3 Er zijn ruim veertig jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat het grootste deel van de gebeurtenissen die klaagster heeft geschetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klaagster vanaf haar 5e tot haar 9e jaar door aangeklaagde onzedelijk is betast, waarbij hij haar ook heeft gepenetreerd met zijn vingers. Dit seksueel misbruik heeft bij klaagster thuis, op de momenten dat aangeklaagde bij het gezin kwam logeren, vanaf haar 5^e jaar in [plaats] herhaaldelijk plaatsgevonden en later vanaf haar 8^e jaar in [plaats] slechts af en toe.

De Klachtencommissie acht onvoldoende aannemelijk dat dit seksueel misbruik al vanaf haar 3^e jaar in Ethiopië heeft plaatsgevonden. Klaagster heeft immers hiervan slechts een ‘unheimisch’ gevoel, meer weet zij er niet meer van. Ook acht de Klachtencommissie onvoldoende aannemelijk dat klaagster is gepenetreerd door het geslachtsdeel van aangeklaagde, nu klaagster zelf heeft verklaard dat zij niet meer weet of dit ook is gebeurd.

De Klachtencommissie is overtuigd geraakt van het aannemelijk geachte misbruik, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt haar verklaring ondersteund door de inhoud van de overgelegde stukken van GGZ [naam] en [instelling], waaruit blijkt dat klaagster reeds in 2004 en 2005 in het kader van haar therapie met haar behandelaars heeft gesproken over seksueel misbruik door een pater-oom.

Uit de verklaring van de partner van klaagster komt naar voren dat klaagster moeite heeft met intimiteit, wat heeft geleid tot meerdere opnames en psychiatrische behandelingen. Tijdens de (EMDR-)therapieën in 2004/2005 kwam naar voren dat seksueel misbruik in haar vroege jeugd door oom [aangeklaagde], die Witte Pater was, hiervan de oorzaak is. Dit laatste wordt ook bevestigd door de heer [naam], een broer van klaagster.

Tenslotte heeft de Klachtencommissie geconstateerd dat pater [naam] in zijn inhoudelijke reactie heeft verklaard geloof te hechten aan de klacht van klaagster dat zij door aangeklaagde is misbruikt.

Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunt de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klaagster door aangeklaagde.

4.4 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Aangeklaagde heeft het in hem als priester/heerroom door klaagster en haar familie gestelde vertrouwen ernstig geschonden. Klaagster was bovendien toen het misbruik begon pas vijf jaar oud. Aangeklaagde logeerde geregeld bij het gezin van klaagster thuis en werd dan geacht ook op te passen op klaagster. Door zijn handelwijze heeft aangeklaagde voor klaagster ook het gevoel van een veilige thuissituatie ontnomen.

4.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klaagster is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6 Klaagster heeft niet om een financiële vergoeding gevraagd. De Klachtencommissie wijst klaagster erop dat, bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager, zij zich voor het verkrijgen van schadevergoeding kan wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Missionarissen van Afrika, Witte Paters, de klacht gegrond te verklaren en zich in te spannen te doen wat in zijn macht ligt om het leed van klaagster te verzachten.

Dit advies is vastgesteld op 2 april 2015 door:

mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, mr. F.J.M. Walstock en zr. J.G.M Verwijs, O. Praem, leden, bijgestaan door mr. S.R.M.I. Roos-Bollen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

mr. Van Reenen-Stroebel,
voorzitter

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klaagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.